

КУЛТУРА

Култура - Брой 12 (2674), 30 март 2012

Изкуството на snapshot

Възрастна жена със сбръчкано от старост и мъка лице, увито в забрадка, старо черчево, стара къща. Сюжет, до такава степен стандартизиран от фотографията в България от последните двадесет и повече години, че вече излиза от съдържанието на думата баналност, прелива извън него и повлича всякакъв напън за авторство и техническо майсторство. Сещам се и за няколко други такива: гола жена, овъргаляна в пясък на брега на морето, пейзаж от стария Пловдив, кукерски маски, макро снимка на цветя сред природата и планински пейзаж с мараня. Така наречената „художествена фотография“ не бе нищо повече от отражение на принципите на живописца с прилежащото му жанрово разделение, композиции и идеализация. В повечето случаи хората в тези кадри са анонимни, те представят „жената“, „старицата“, „морето“.

Някои фотографи от 90-те се изкушиха от чудовищния свят на Ян Саудек и Жоел Питър Уиткин, като наподобяваха мрачната атмосфера, домогваха се до сексуалността, голотата, фантазмите. Но очевидно традициите, които се следват у нас, най-вече идващи от НАТФИЗ, отреждат на фотографа да бъде преди всичко занаятчия, който владее определен набор от умения.

На хоризонта все пак се появи ново поколение фотографи с изострени сетива за това, което се случва наоколо, за онова, което се показва в интернет и списанията. Някои от тях произлязоха директно от рекламния и лайфстайл пазар на списанията, където креативността се цени, включително и в цифри, като например списание „Едно“, което е първа трибуна почти на всички млади фотографи у нас. Естествено, появиха се нови и нови кумири: Ани Лейбовиц, Юрген Телър, Райън Макгинли, Волфганг Тилманс, Богданов/Мисирков...

Наложиха се съвсем други сюжети във фотографията. Идеализираните и обобщени образи бяха изместени от други, преди това считани за маргинални. Ако върнем малко лентата назад, ще трябва да си спомним за влиянието на Нан Голдин, която въведе тези теми в галериите. Това са изключително интимни моменти от живота на заобикалящите я, понякога хора в леглото; понякога снимани набързо, без фокус, в асиметрична композиция.

По малко от всичко това възприе и най-новото поколение български млади фотографи. Те насочиха обектива си към случващото се в клубовете, баровете, по улиците на града или извън него. Паднаха всякакви задръжки от гледна точка на това какво заслужава да бъде запечатано; всъщност, реално такива не съществуват от самото начало. И това говори за избор. Дистанцията на съзерцателния и аналитичен фотограф се стопи тотално в много лични и близки кадри на естествената среда на тези хора. Снапшотове^[1], направени импулсивно и без много суетене.

Онова, което отвоюваха младите фотографи, беше интересът към истинския живот и реалните хора, без патетични

клишета и обобщения и без скрупули към обектива, фокуса и композицията. Те снимат нещата, дори когато са изгубили грация и които може и да не забележим иначе. Кой ли го е грижа за това, след като по-важното е да се улови определена ситуация – такава, каквата е.

И преди да тегля чертата на обобщенията, е необходимо да се спомене, че рамката, която очертавам, е все пак тясна за различията на характери, които имат свой собствен почерк - Лубри, Димитър Солаков, Михаил Новаков.

Пред тях остава предизвикателството да направят следващата крачка и да отговорят на въпроса на кураторите на изложбата^[2] на Мишо Новаков какъв е смисълът от всички тези снимки, освен отражение на света. Можем ли да изведем дълбочина от този световъртеж от кадри?

---

[1] *snapshot*, от английски – моментална снимка, изстрел напосоки; снимам, правя снимка.

[2] Михаил Новаков, „Коли, мацки и пейзажи”, куратори Борис Мисирков и Георги Богданов, галерия „Васка Емануилова”, 7 март-1 април 2012

Вера Млечевска